

Az üstökös láthatósága

A 67P/Churyumov–Gerasimenko nagyon kedvezőtlen helyzetben tartózkodik a következő hónapokban. Elongációja januárban 20 fok alá csökken, s amikor tavasszal ismét jelentősebben eltávolodik a Naptól, délebbi deklinációja miatt nem lesz észlelhető hazánkból. Csak augusztustól lesz megfigyelhető nagyobb távcsövekkel előbb a Taurus, majd a Gemini csillagképben, a hajnali égen. Az ekliptika közvetlen közelében kelet felé haladó, naponta 1 fokot megtevő, 13 magnitúdós égitestet 7-én hajnalban a laza IC 2157 jelű nyílthalmaz keleti szélénél láthatjuk, másnap pedig a szépséges M35 déli pereménél észlelhetjük, ami az asztrofotósok számára kínál remek témát. A pirkadat kezdetén 20 fok magasan álló üstökös megtalálását segítheti, hogy 21-én hajnalban 13'-cel délre láthatjuk az 5,2 magnitúdós ω Geminorumtól, 24-én pedig 21'-re északkeletre látszik majd az 5,9 magnitúdós 48 Geminorumtól. Szeptemberben még kedvezőbb helyzetbe kerül, de fényessége hanyatlásnak indul, így már csak fotókon rögzíthetjük a híres vandort.

Sárnecky Krisztián

A megfigyelések részletes elemzésével bizonyára közelebb jutunk majd az üstökösök keletkezésének és viselkedésének megértéséhez – az eddigi elemzések kiértékelése jelenleg zajlik. A megfigyelések fényében két modell kapott kedvező visszhangot az utóbbi időben. Egyikük egy korai elgondolás, amelyek szerint az ősi Naprendszerben egymással kis relatív sebességgel ütköző laza anyagcsomókból úgy épültek fel réteges üstökösök, mint ahogy rétegszerűen vastagszik a hóember teste, amelyhez görgetésekor egy-egy újabb hóréteg tapad. Egy másik modell alapján a rétegek részben látszólagosak, és akkor keletkeznek, ha egy szublimáló jégréteg tetején por halmozódik fel, majd az erősebben szublimáló részek felett beszakad, és ezzel egy mélyebben lévő szint kerül a felszínre. Valószínűleg mindkét modellben van igazság, de a valóság feltehetően még bonyolultabb. A képeken látható sok-sok szerkezeti elem mindenesetre ősi eredetűnek tűnik. Ha a korábban megfigyelt üstökösökkel hasonlítjuk össze, nehéz néhány apró hasonlóság mellett sok közös vonást találni.

Kereszturi Ákos

Székács Vera

Alkalmi vers

Felejthetetlen pillanat: leszálltunk egy üstökösre.
 Műszerünk, szűnyöglábain, rajta áll.
 Csurjumov–Geraszimenko – nincs ma szebben csengő név!
 Izgalmasak ott a nappalok és az éjszakák:
 alighogy kisüt a Nap, máris leszáll az éj,
 de máris virrad, és máris újra ott az éj.
 Kurta álom, kurta sütkérezés.
 Mondják, a gravitációja csekély, műszerünk is majdnem ellebeg.
 Vajon engem megtartana-e, vagy esetleg
 én vonzanám magamhoz, és alámsimulna az űr csendjében,
 hogy együtt forogjunk, és élvezzük a fény játékait?

2014. november 14.